

**DET KONGELEGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep
0030 OSLO

Behandles
elektronisk

UTENRIKSDEP.	ARKIV II
05/03830-42	Ktr-S
02 JUN 2006	Miljø
Arkivkode 370.3	Saksb.

Deres ref
birgitte.soenderby@mfa.no

Vår ref
200601480-/MEB

Dato
31.05.2006

Høring - Utkast til handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid

LMD viser til oversendelse fra UD og MD av utkast til handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid. Vi er enige i at miljø bør stå sentralt i norsk utviklingssamarbeid, og ser det derfor som positivt at det nå blir lagt fram en handlingsplan på dette området.

Vi vil dele våre kommentarer inn i to kategorier: overordnede kommentarer til planen og mer spesifikke kommentarer til de enkelte punktene.

Overordnede kommentarer

Handlingsplanen skal legge grunnlaget for å nå målsettingen om at Norge skal bli ledende på miljørettet utviklingssamarbeid. Det er i dag flere handlingsplaner knyttet til norsk utviklingssamarbeid. Vi mener at det er nødvendig med en mer overordnet innledning av planen der en setter rammene for arbeidet og også trekker linjene til både andre nasjonale handlingsplaner og internasjonalt omforente mål, prinsipper og avtaler. Vi ser det som vanskelig å gjennomføre en handlingsplan uten at de ulike aktørene innenfor bistandsområdet har felles forståelse av de målene en ønsker å oppnå og de overordnede sammenhengene.

Et viktig steg vil være å skape en felles forståelse av begrepene som brukes. Vi mener derfor at det er behov for en mer utfyllende beskrivelse i det innledende kapitlet av hva som menes med miljørettet bistand, definisjoner av sentrale begrep og hvilke internasjonale mål, prinsipper og avtaler som er lagt til grunn. Av slike prosesser og konvensjoner som bør inkluderes kan nevnes (listen er ikke uttømmende):

- Tusenårsmålene

- Plan of Action fra World Summit on Sustainable Development i Johannesburg i 2002
- Agenda 21
- Konvensjonen for biologisk mangfold

I tillegg til å inkludere disse punktene, er det spesielt to aspekter vi mener må komme bedre fram i handlingsplanen:

- Sammenhengen mellom fattigdom, miljø, naturressurser og landbruk
- Sammenhengen mellom bærekraftig forvaltning av naturressurser og biologisk mangfold

Sammenhengen mellom fattigdom, miljø, naturressurser og landbruk

Det blir innledningsvis slått fast at planen bygger på erkjennelsen av at miljø og fattiges livsvilkår henger nøye sammen. Vi mener at denne sammenhengen bør uttypes ytterligere. I St. meld.nr. 35 (2003-2004) "*Felles kamp mot fattigdom - En helhetlig utviklingspolitikk*" blir det slått fast at det skal gis prioritet til bærekraftig forvaltning av de naturressurser som de fattigste er mest avhengige av for å ivareta helse og skape økonomisk utvikling. I strategien "*Landbruk mot fattigdom - Regjeringens handlingsplan for landbruk i utviklingspolitikken*" blir det videre påpekt at i de fattigste landene livnærer ca 70 prosent av befolkningen seg av primærnæringene, det vil i hovedsak si landbruk. Tilgang til naturressursene er derfor essensiell for de fattigste i de fattigste landene. Dette er også godt dokumentert i landbrukshandlingsplanen, som også tar opp flere relevante tiltak på dette området. Vi mener at handlingsplanen for miljørettet utviklingssamarbeid også må omhandle tiltak rettet mot jord- og skogbruk dersom en skal nå de fattigste av de fattige og bedre deres hverdag. Dette er også viktig dersom en skal nå kvinnene. Vi mener at både sammenhengen mellom fattigdom og miljø og sammenhengen mellom fattigdom, miljø og landbruk ikke kommer klart nok fram i utkastet slik det er i dag. I mange land er man avhengig av et velfungerende landbruk for å ha en sikker matforsyning og god ernæring, samt tilgang på grunnleggende og nødvendige produkter.

Sammenhengen mellom biologisk mangfold og naturressursforvaltning

LMD er enig i at bærekraftig forvaltning, bruk og bevaring av biologisk mangfold bør inngå i et tematisk satsingsområde. Vi mener imidlertid at dette området framstilles for snevert i forhold til den innsats som er påkrevd for å følge opp regjeringens intensjoner knyttet til naturressursforvaltning i bistandssammenheng. I Soria Moria erklæringen framgår det at "*regjeringen skal legge fram en handlingsplan for miljørettet bistand hvor hovedprinsipper skal være forvaltning, bruk og bevaring av naturressurser i samarbeid og til fordel for lokalbefolkning og samarbeidsland, og bidrag til å redde naturverdier av global betydning for fremtiden*". Både i Norge og internasjonalt vil det være en generell forståelse av at forvaltning av naturressurser omfatter mer enn forvaltning av biologisk mangfold. Blant annet vil forvaltning, utvikling og anvendelse av jordbruks- og skogressursene måtte inngå som sentrale aspekter. Det er behov for å omtale dette satsingsområdet slik at regjeringens ambisjoner kommer klarere fram. Følgelig bør det

spesifikt framgå både i overskriften og i teksten at satsingsområdet retter seg mot **forvaltning av naturressurser, inkludert biologisk mangfold.**

LMD mener at forslaget til strategisk profil er god. Det er likevel behov for å klargjøre bedre hva som menes med spesifikke miljøtiltak og miljøintegrert bistand. Miljø er et tverrgående tema, og de fleste sektorer bidrar, påvirker og er premissleverandører i utviklingen av miljøet. Det er derfor viktig at den strategiske profilen, samarbeidspartnerne og administrative tiltak innehar den nødvendige bredden for å imøtekomme tverrfagligheten. Samarbeidspartnerne og administrative tiltak bør reflektere denne bredden og sikre at innsatsen ikke blir for konsentrert om arbeidet innen for eksempel miljøforvaltningen. Andre sektorer er også viktige premissleverandører og implementerere av miljøtiltak for en bærekraftig utvikling og har behov for miljørelatert kompetanse. Kompetansen må dermed hentes fra hele bredden i det norske forvaltningssystemet.

Vi synes at det er positivt at viktigheten av å arbeide gjennom de multilaterale FN-organisasjonene blir framhevet. LMD ser at en har vektlagt FAO som en viktig aktør i flere av avsnittene, men vi mener likevel at FAOs rolle som en ledende organisasjon på skogområdet, innenfor genressursarbeidet og i forhold til effektiv bruk av vann til jordbruksproduksjon bør fremheves ytterligere.

Spesifikke kommentarer til teksten

Punkt 2.2 Norge som bistandsaktør

Første strekpunkt. Vi mener at punktet bør lese som følger:

- Bærekraftig forvaltning, bruk og bevaring naturressurser, inkludert biologisk mangfold.

Punkt 3.2 FN og internasjonale finansieringsinstitusjoner

Vi mener at Norge bør bidra til å videreutvikle FAO som en sentral aktør i arbeidet med å fremme en bærekraftig forvaltning av verdens skogressurser og genressurser for mat og landbruk, og at dette bør framgå som et eget strekpunkt.

Kapitel 4 De tematiske prioriteringene

Punkt 4.1 Forvaltning, bruk og bevaring av biologisk mangfold

Vi viser her til våre overordnede kommentarer hvor det påpekes at det tematiske området forvaltning, bruk og bevaring av biologisk mangfold bør omformuleres og utdypes.

FAO har et viktig normativt ansvar innen arbeidet med genressurser både i jordbruket og skogbruket, og bistår mange utviklingsland i utviklingen av disse ressursene.

Punkt 4.2 Forvaltning av vannressurser

Strekpunktet om effektiv bruk av vann, spesielt i landbruket. FAO kan være en viktig partner i dette arbeidet og har lang erfaring med slikt arbeid.

Punkt 4.3 Energi og klima

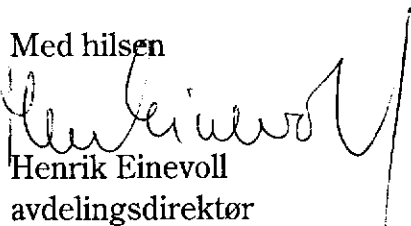
I tredje strekpunkt, som omhandler støtte til utvikling og bruk av fornybar energi, bør også bioenergi eksplisitt nevnes.

Punkt 6 Administrative tiltak og virkemidler

Den systematiske utvekslingen av erfaringer som skal fremmes med hospitering bør inkludere hele bredden av miljøforvaltningen, også den sektorspesifikke.

Vi ser fram til et samarbeid om å ferdigstille handlingsplanen og kommer gjerne tilbake med flere og mer dyptgående kommentarer.

Med hilsen

Henrik Einevoll
avdelingsdirektør

for
Maren Elise Bachke
rådgiver